

Management pasiv bank

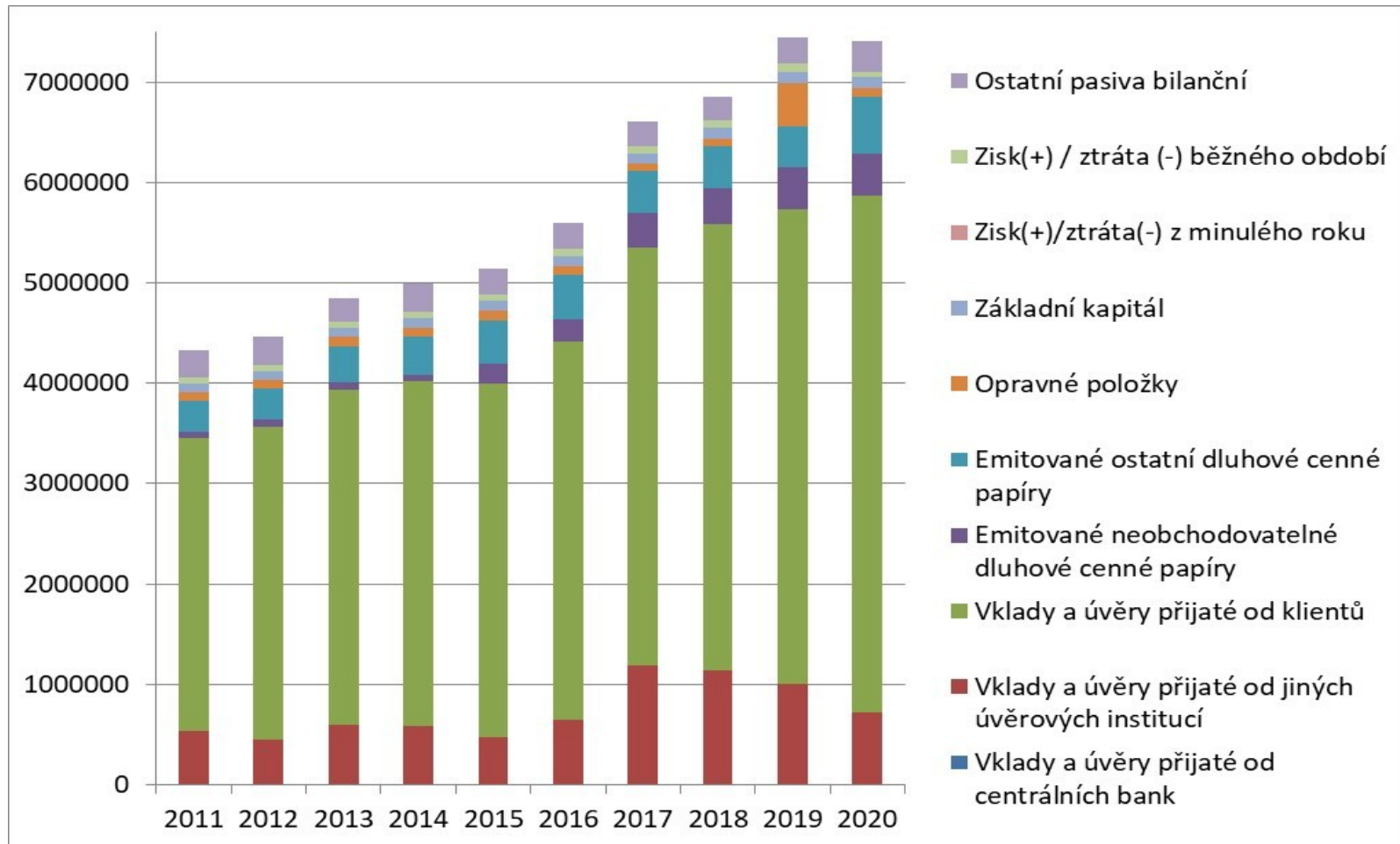
Pavla Klepková Vodová

Bilance banky

- strana pasiv: struktura zdrojů sloužících k financování majetku k určitému časovému okamžiku
- dle Vyhlášky č. 501/2002 Sb. pasiva bank tvoří:
 - závazky vůči bankám a družstevním záložnám
 - závazky vůči klientům – členům družstevních záložen
 - závazky z dluhových cenných papírů
 - ostatní pasiva
 - výnosy a výdaje příštích období
 - rezervy
 - podřízené závazky
 - základní kapitál
 - emisní ážio
 - rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku
 - rezervní fond na nové ocenění
 - kapitálové fondy
 - oceňovací rozdíly
 - nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období
 - zisk nebo ztráta za účetní období

Hlavní položky pasiv českého bankovního sektoru (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=53337&p_uka=5&p_strid=AABAB&p_od=201712&p_do=202012&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C

Hlavní položky pasiv

- kapitál
- depozita
- nedepozitní závazky

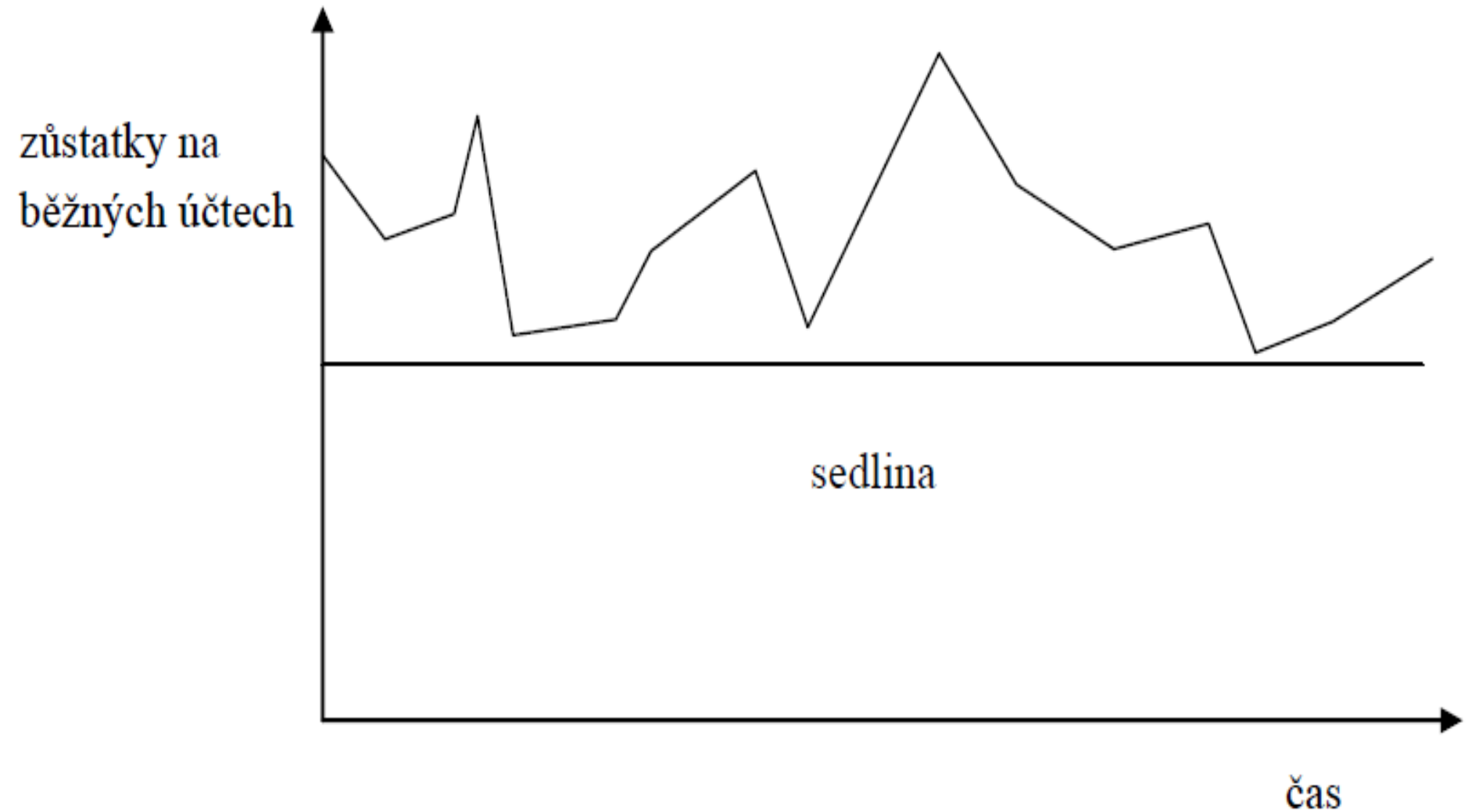

Depozita

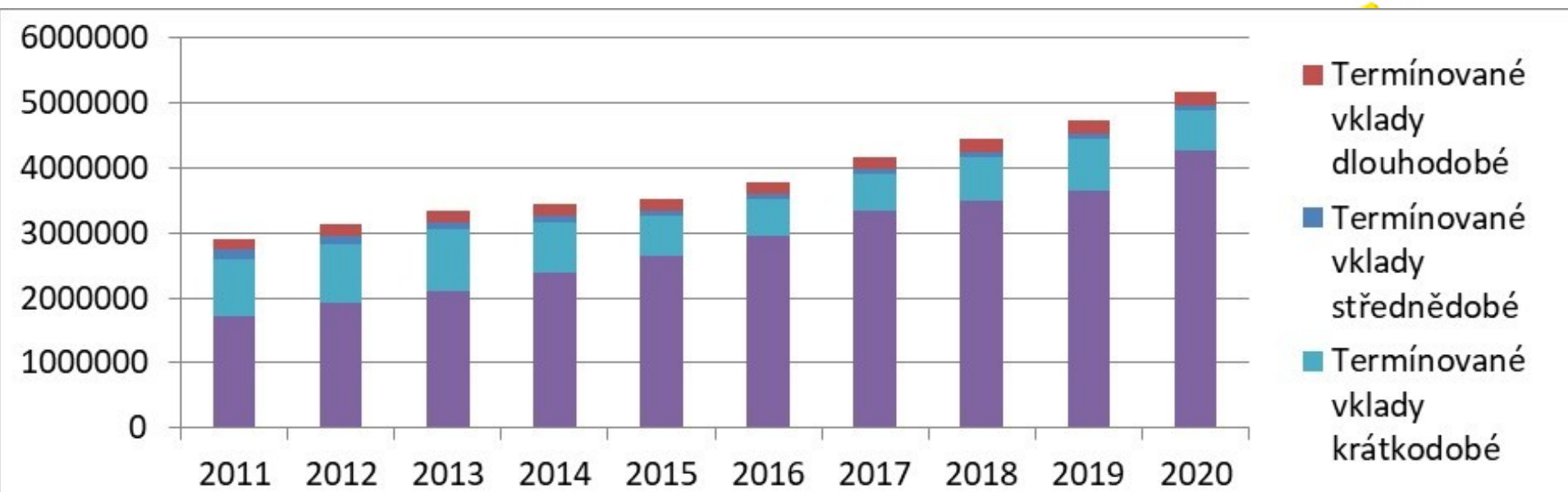
- nepřímý cenný papír, vydávaný bankou
- druhy depozit:
 - depozita na viděnou
 - pro banku důležitý zdroj financování:
 - velice levné zdroje
 - banka může profitovat z pozdějšího připisování peněz
 - funguje princip sedliny
 - termínovaná depozita
 - vklady na pevnou lhůtu či vklady s výpovědní lhůtou
 - spořicí účty
 - úsporné vklady
 - prostředky získané emisí dlužnických cenných papírů
 - mezibankovní depozita

Sedlina na běžných účtech

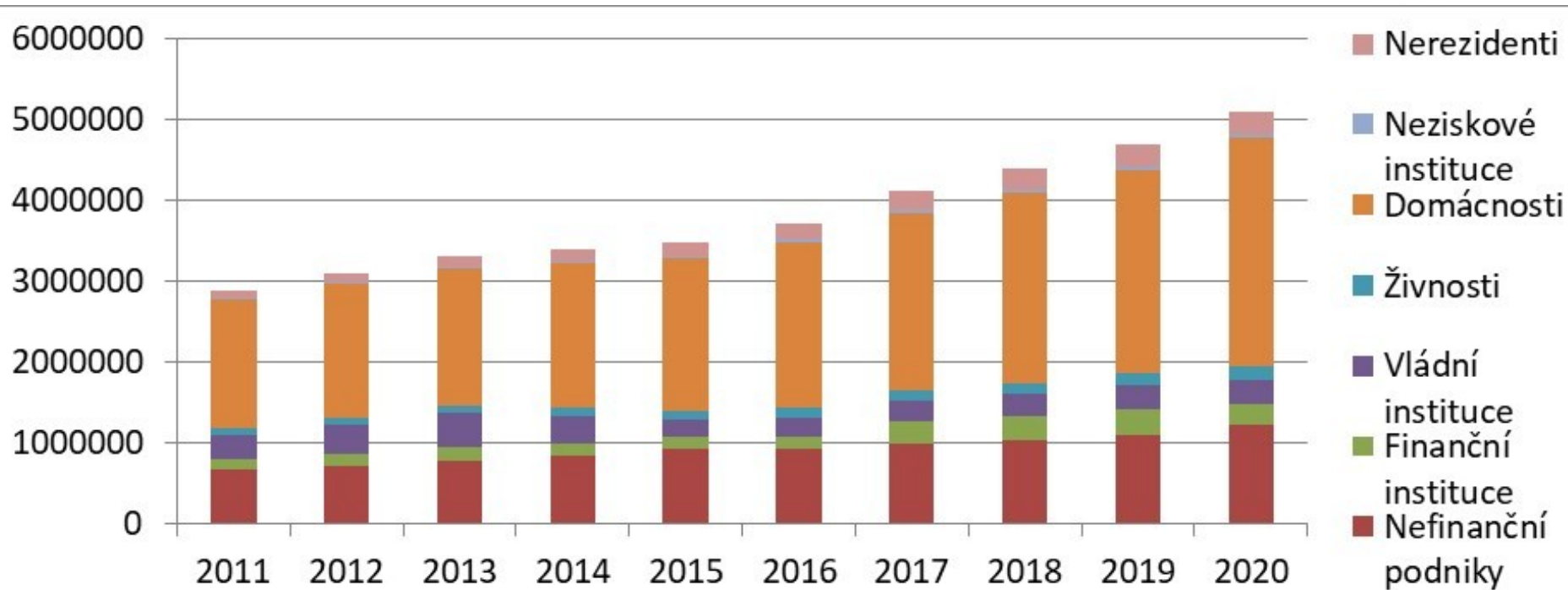
Depozita v českém bank. sektoru podle doby splatnosti (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=13278&p_uka=1%2C2%2C3%2C4%2C5%2C6%2C7%2C8%2C9%2C10%2C11&p_strid=AABCAB&p_od=201912&p_do=202012&p_lang=CS&p_forma t=0&p_decsep=%2C

Depozita v českém bank. sektoru podle ekonom. sektorů (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=44898&p_strid=ABCAA&p_lang=CS

Zajištění depozit

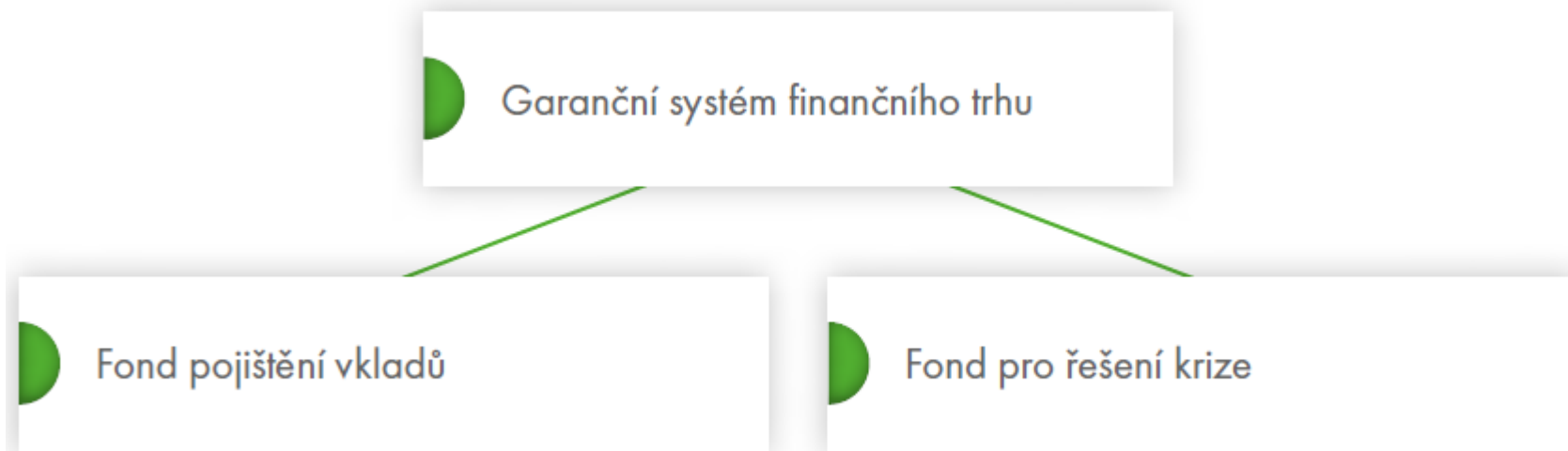
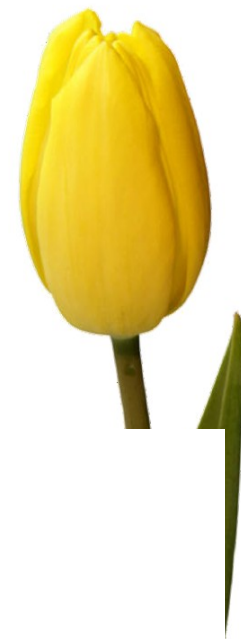
- funkce
 - preventivní
 - sanační
- spojeno s morálním hazardem
- formy:
 - státní garance
 - pojištění depozit
 - Všeobecný fond peněžních ústavů
 - Fond pojištění vkladů
 - Garanční systém finančního trhu

Run na banky

Garanční systém finančního trhu

- GSFT zajišťuje výplatu náhrad vkladů v případě, že by některá z bank, stavebních spořitelen či družstevních záložen byla označena Českou národní bankou za insolventní, nebo v případě, že by soud rozhodl o úpadku takové instituce

GSFT – výše příspěvků do fondů

- příspěvky do Fondu pojištění vkladů:
 - od 1. ledna 2016 výši odvodů vypočítává a stanovuje jednotlivým institucím ČNB na základě vypočtené rizikové váhy → výše odvodů se liší v závislosti na objemu vkladů uložených v každé instituci a na míře rizikovosti každé z nich
 - dle směrnice 2014/49/EU, o systémech pojištění vkladů se rizikově vážené příspěvky vybírají alespoň jedenkrát ročně, až do dosažení minimální požadované výše prostředků ve FPV odpovídající 0,8 % krytých pohledávek z vkladů (této výše musí být dosaženo nejpozději do 3. července 2024)
 - pokud prostředky ve FPV již dosáhly 0,8% objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí, ČNB stanoví příspěvky tak, aby jejich celková výše v příslušném roce odpovídala hodnotě 0,045 % objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí
- příspěvky do Fondu pro řešení krize:
 - výpočet, předpis a případné vymáhání jsou opět v kompetenci ČNB, která ukládá povinnost příspěvku rozhodnutím ve správním řízení
 - příspěvky jsou stanoveny individuálně pro každou instituci jinak a jejich výše závisí na řadě faktorů
 - celková výše prostředků ve fondu by měla do roku 2024 dosáhnout alespoň 1% krytých vkladů

Fond pojištění vkladů

- Které vklady jsou pojištěny?
- Na které vklady se pojištění nevztahuje?
- V jaké výši jsou vypláceny náhrady?
- V jaké lhůtě jsou náhrady vypláceny?

Výplata z Fondu pojištění vkladů

- jak se určí výše náhrady?
- limity pro náhradu v ČR:

Tabulka č. 2 Vývoj změny limitu pojištění pohledávek z vkladů a spoluúčasti oprávněných osob

Novela zákona o bankách	Účinnost od	Rozsah vyplácené náhrady v poměru k vkladu	Maximální limit v Kč	Maximální limit v eurech
156/1994 Sb.	29. 7. 1994	80 %	100 000	
16/1998 Sb.	6. 2. 1998	80 %	300 000	
165/1998 Sb.	1. 9. 1998	90 %	400 000	
319/2001 Sb.	7. 9. 2001	90 %		25 000
433/2008 Sb.	15. 12. 2008	100 %		50 000
156/2010 Sb.	31. 12. 2010	100 %		100 000

Pozn.: Od září 2001 je limit stanoven v eurech.

- dočasně vysoký zůstatek

Limit zvýšen na **200 000 EUR**

Probíhající výplaty z FPV:

- <https://www.garancnisystem.cz/p/robihajici-vyplaty/#text>

Tabulka č. 1 **Náhrady vyplacené z Fondu pojištění vkladů do 31. 12. 2019**

(v mil. Kč)

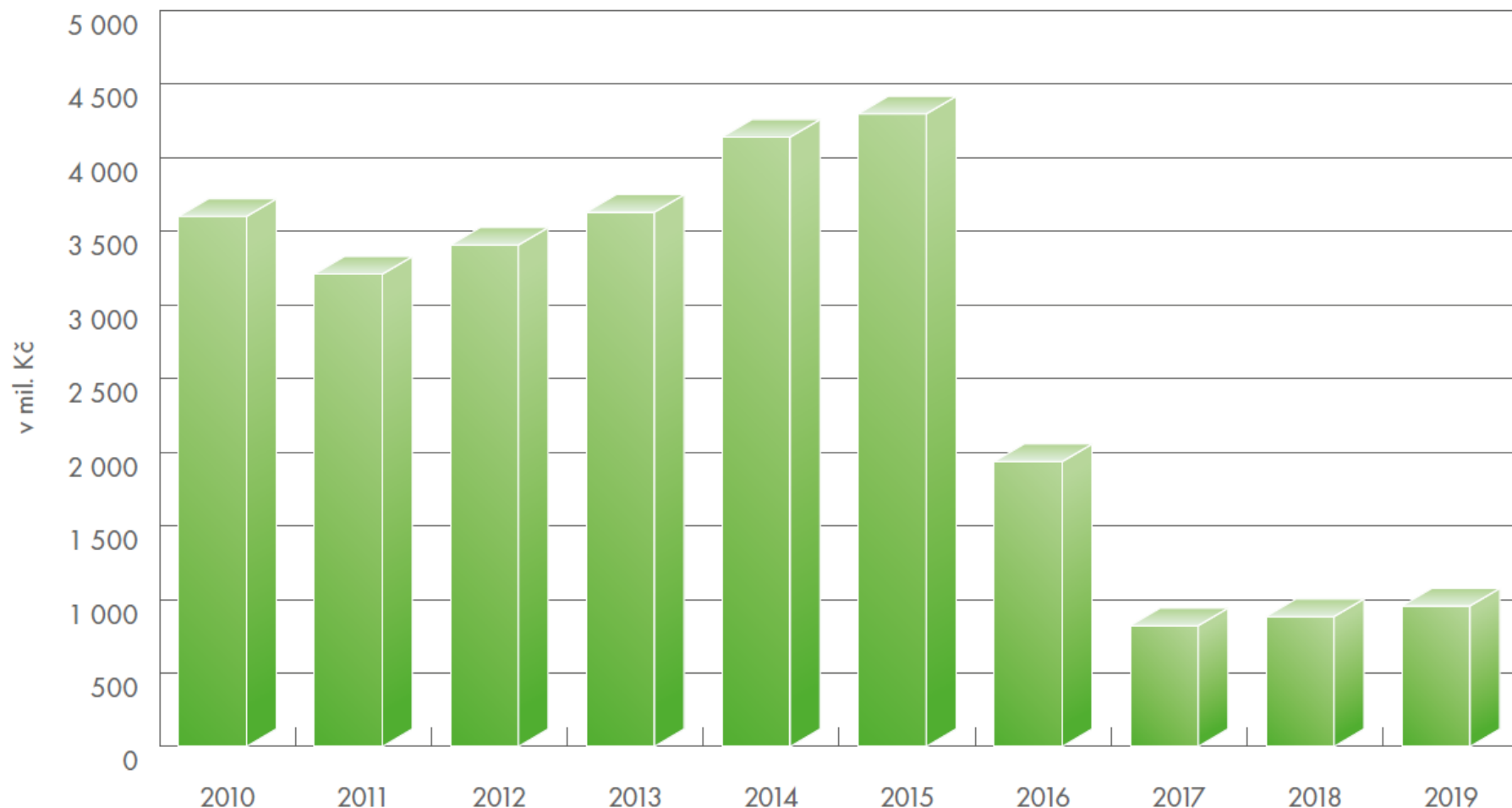
Pojištěná instituce	Vyplacená náhrada vkladu	Datum zahájení výplaty náhrad
Česká banka, a. s.*	948,61	11. 12. 1995
AB banka, a. s.	0,03	31. 1. 1996
První slezská banka, a. s.	217,48	15. 5. 1996
Podnikatelská banka, a. s.	1 073,54	17. 6. 1996
Realitbanka, a. s.	23,97	24. 7. 1996
Velkomoravská banka, a. s.	1 006,09	29. 7. 1996
Kreditní banka Plzeň, a. s.	580,30	23. 9. 1996
Pragobanka, a. s.**	414,13	1. 12. 1998
Universal banka, a. s.**	2 299,75	17. 5. 1999
Moravia banka, a. s.**	6 394,40	11. 10. 1999
Union banka, a. s.	12 366,79	17. 5. 2003
Plzeňská banka, a. s.	135,70	7. 6. 2003
Vojenská družstevní záložna	68,34	30. 5. 2011
UNIBON, spořitelní a úvěrní družstvo	1 805,96	23. 7. 2012
Úvěrní družstvo PDW, Praha	20,14	11. 3. 2013
Metropolitní spořitelní družstvo	12 014,98	27. 1. 2014
WPB Capital, spořitelní družstvo	2 780,45	14. 10. 2014
ERB bank, a. s.	3 508,49	20. 10. 2016
Celkem	45 659,15	

* výplata dodatečných náhrad byla zahájena 8. 6. 1998

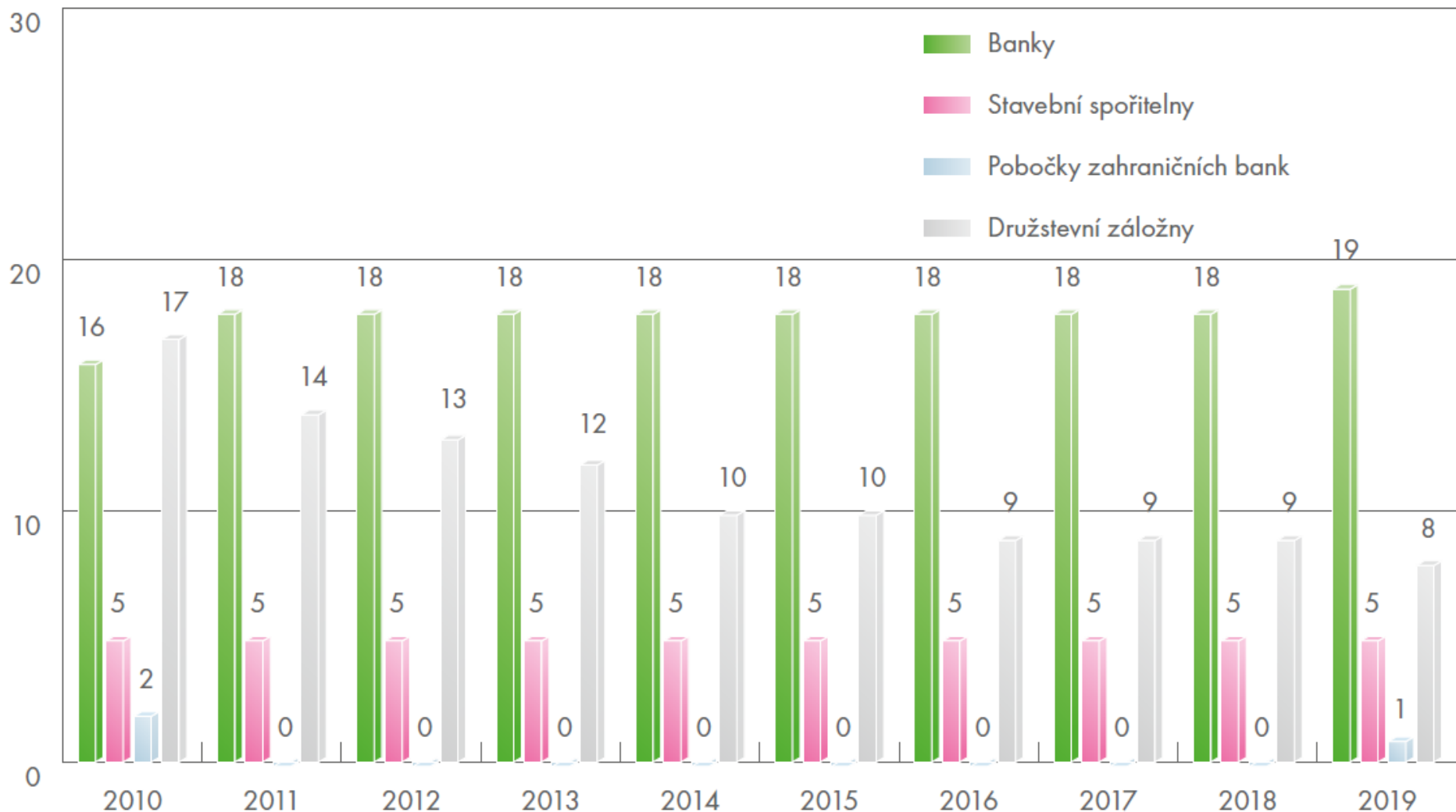
** výplata dodatečných náhrad byla zahájena 4. 1. 2002

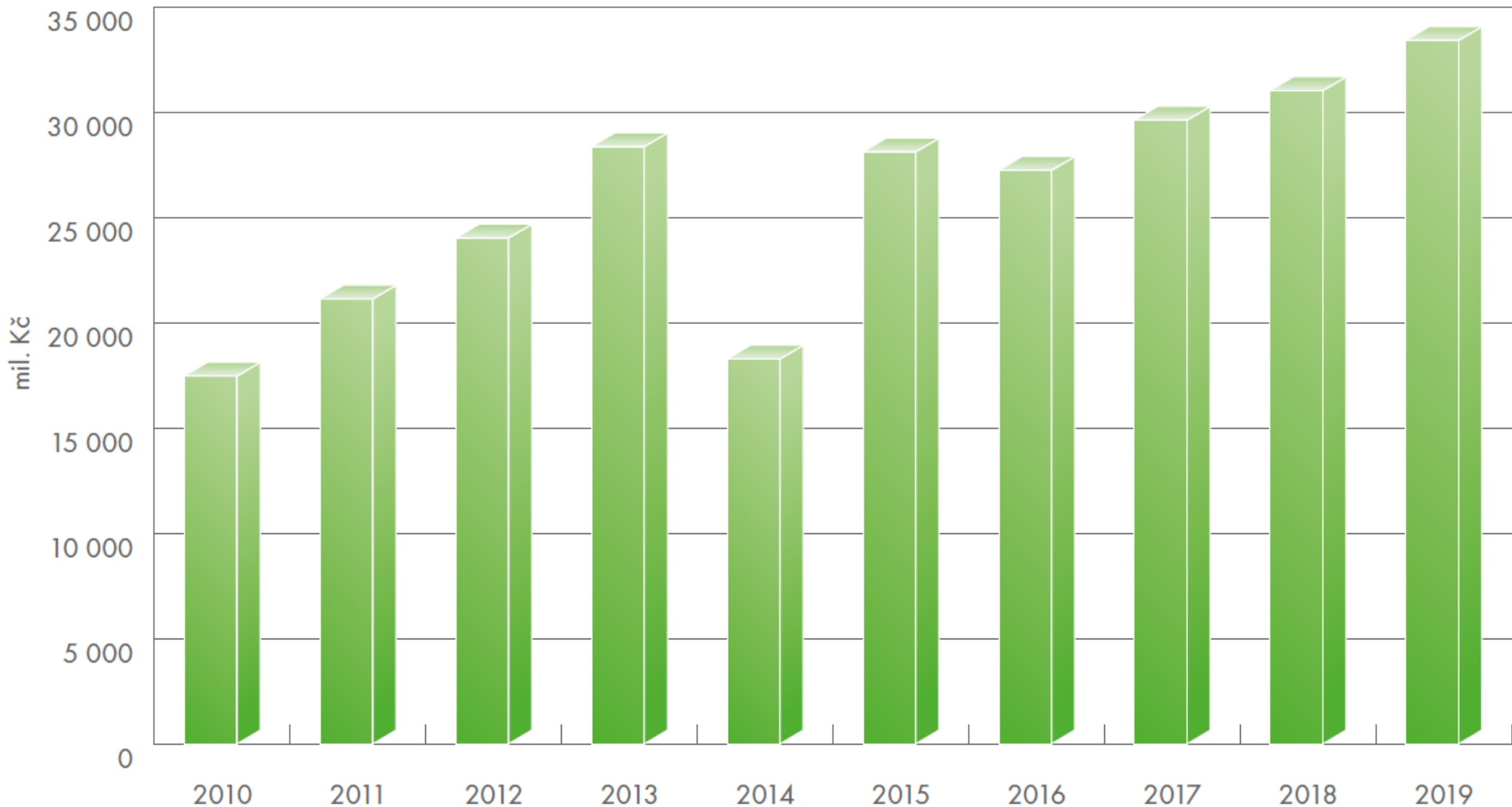
Graf č. 4 Příspěvky pojištěných institucí do Fondu pojištění vkladů
dle roku úhrady za posledních 10 let

Graf č. 5 Počet institucí odvádějících příspěvky do Fondu pojištění vkladů za posledních 10 let

● Graf č. 6 ● **Vývoj objemu finančních rezerv Fondu pojištění vkladů 2010–2019**

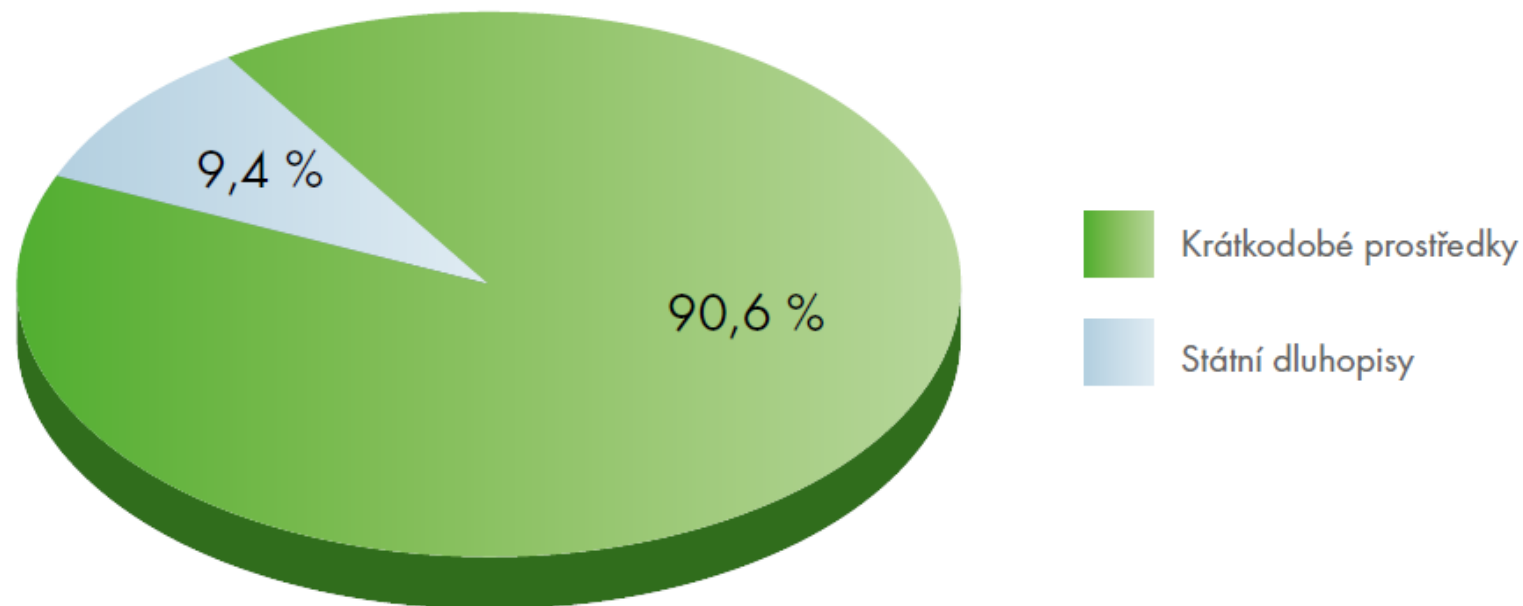
Zdroj: GSFT: Výroční zpráva 2019, s. 22.

Tabulka č. 6 **Struktura finančních rezerv podle instrumentu k 31. 12. 2019**

Druh instrumentu	Hodnota v mil. Kč
Běžné účty, termínované vklady, buy/sell a repo operace, pohledávky *	30 857,24
Dluhopisy:	3 208,17
z toho: Státní pokladniční poukázky	0,00
Státní dluhopisy	3 208,17
Celkem	34 065,41

* pohledávky vyplývající z finančních operací a nevyplacených kuponů

Graf č. 7 **Struktura finančních rezerv podle instrumentu k 31. 12. 2019**

Tabulka č. 8 **Souhrnný přehled příjmů a výdajů za rok 1994–2019**

(v mil. Kč)

I.	Příjmy	83 450,90
	Příspěvky od bank a družstevních záložen	59 292,15
	Příjmy ze soudního vyrovnání, likvidací, konkursních a insolvenčních řízení	13 459,79
	Vratky vyplacených náhrad	130,43
	Vracené zálohy nevyplacených náhrad	89,66
	Přijaté úroky a jiné výnosy	7 478,07
	- výnosy z investování	7 371,43
	- úroky a ostatní finanční výnosy	106,64
	Přijaté úvěry	3 000,00
	Prostředky poskytnuté na provozní výdaje FRK ¹⁾	0,80
II.	Výdaje	49 370,92
	Náhrady pojistného	45 829,47
	Výdaje na činnost	420,29
	Placené úroky	121,16
	Splátky úvěru	3 000,00
III.	Rozdíl příjmů a výdajů	34 079,98

Pozn. ¹⁾ V roce 2019 poskytl FRK prostředky na provozní náklady z provozního fondu, které převýšily skutečné náklady o 801 752,27 Kč. Takto vzniklá pohledávka bude vypořádána po schválení účetní závěrky.

Zdroj: GSFT: Výroční zpráva 2019, s. 24.

Příklad

- Firma ABC využívá u banky XYZ následující bankovní produkty: běžný účet (zůstatek 750 tisíc Kč), termínovaný vklad (zůstatek 850 tisíc Kč), spořicí účet (zůstatek 900 tisíc Kč). Vypočítejte, kolik Kč dostane jako náhradu z Fondu pojištění vkladů v případě nesolventnosti banky XYZ (devizový kurz vyhlášený ČNB v rozhodný den: 24,50 Kč/EUR).
- Změnil by se nějak výsledek, kdyby devizový kurz v rozhodný den činil 26,50 Kč/EUR?

Příklad

- Pan Novák má na svém účtu u banky ABC zůstatek 3,5 mil. Kč. Vypočítejte, kolik Kč dostane jako náhradu z Fondu pojištění vkladů v případě nesolventnosti banky ABC (devizový kurz vyhlášený ČNB v rozhodný den: 25,50 Kč/EUR).
- Nyní vypočítejte výši náhrady ještě jednou, víte-li, že z uvedené částky 2 mil. Kč představuje náhrada za vypořádání SJM od bývalé manželky; tuto částku mu na účet zaslala šest týdnů před vyhlášením nesolventnosti banky ABC.

Skutečné náklady banky na získání depozit

- významným způsobem ovlivněny požadavky na PMR a pojištění vkladů

$$\text{Skutečné náklady na depozita} = \frac{\text{úroková sazba na depozita}}{1 - (\text{PMR} + \text{poj. vkladů})}$$

Příklad

- Vypočtete skutečné náklady banky na depozita, pokud úroková sazba je 10 % a povinné minimální rezervy 12 %. Propočítejte náklady na depozita i pro aktuální hodnotu PMR.

Příklad

- Vypočtete skutečné náklady banky na depozita, pokud jsou PMR 2 %, pojištění depozit 1,2 % a banka depozita úročí v průměru 3 %.

Příklad

- Vypočtete skutečné náklady banky na depozita, pokud PMR činí 2 %, pojištění depozit 1,2 %. Banka termínová depozita úročí v průměru 3 %, depozita na viděnou 0,5 %. Součástí pasiv banky jsou depozita na požádání ve výši 500 mil. Kč, termínová depozita 1500 mil. Kč a vlastní kapitál 750 mil. Kč.

Kapitál

- odráží zainteresovanost akcionářů v bance
 - kolik by mělo být kapitálu?
 - akcionáři x regulátor
 - funkce kapitálu:
 - polštář, který tlumí ztráty vzniklé v důsledku působení nejrůznějších rizik
 - základ, ke kterému se poměřuje výnosnost do bankovníctví a vztahují se k němu různá regulativní opatření
 - nástroj konkurence a reprezentace, který vytváří důvěru v to, že v případě výkyvů v hospodaření nebudou případné ztráty přeneseny na věřitele banky
- malý kvantitativní, ale velký kvalitativní význam

Pravidla kapitálové přiměřenosti

- kapitál : aktiva
- kapitál požadovaný regulátory: skutečný kapitál
- kapitálová přiměřenost zahrnující úvěrové riziko
 - kapitál : rizikově vážená aktiva
- kapitálová přiměřenost zahrnující úvěrové a tržní riziko
- kapitálová přiměřenost zahrnující úvěrové, tržní a operační riziko
- kapitálové rezervy
- aktuální právní úprava:
 - Vyhláška ČNB č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry
 - Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky

Kapitálová přiměřenost v ČR (1)

- kapitál banky = kapitál tier 1 + kapitál tier 2
- banka musí splňovat tyto požadavky na kapitál:
 - poměr kmenového kapitálu tier 1 ve výši 4,5 %

$$P \text{ kmen. k. tier 1} = \frac{\textit{kmen. kap. tier 1}}{\textit{celk. obj. r. váž. exp.}} * 100(\%)$$

- kapitálový poměr tier 1 ve výši 6 %

$$KP \text{ tier 1} = \frac{\textit{kapitál tier 1}}{\textit{celk. ob. r. váž. ex.}} * 100(\%)$$

- celkový kapitálový poměr ve výši 8 %

$$\textit{Celkový KP} = \frac{\textit{celkový kapitál}}{\textit{celk. obj. riz. váž. expoz.}} * 100(\%)$$

Kapitálová přiměřenost v ČR

(2)

- celkový objem rizikové expozice zahrnuje:
 - rizikově vážené expozice pro úvěrové riziko a riziko rozmělnění
 - požadavky na kapitál pro poziční riziko obchodního portfolia banky a pro velké expozice přesahující limity
 - požadavky na kapitál k měnovému, vypořádacímu a komoditnímu riziku
 - požadavky na kapitál k riziku úvěrových úprav v ocenění nástrojů OTC derivátů
 - požadavky na kapitál k operačnímu riziku
 - objemy rizikově vážených expozic pro riziko protistrany
- násobí se číslem 12,5

Kapitál tier 1

- kmenový kapitál tier 1
 - kapitálové nástroje + emisní ážio + nerozdělený zisk + kumulovaný ostatní úplný výsledek hospodaření + ostatní fondy + rezervní fond na všeobecná bankovní rizika – ztráta běžného účetního roku – nehmotná aktiva – významné kapitálové investice do jiných finančních institucí
- vedlejší kapitál tier 1
 - kapitálové nástroje po splnění podmínek + s nimi související emisní ážio – stanovené odpočty kapitálových investic do vlastních nástrojů

Kapitál tier 2

- kapitálové nástroje a podřízené půjčky po splnění podmínek + s nimi související emisní ážio + některé další položky – kapitálové investice
- podmínky pro zahrnutí nástrojů do kapitálu tier 2:
 - nástroje jsou vydány, podřízené půjčky jsou získány a plně uhrazeny
 - prostředky neposkytla banka, její dceřiné podniky ani podniky, v nichž má banka nejméně 20 % podíl, a to ani nepřímo
 - nárok na jistinu je zcela podřízen pohledávkám všech nepodřízených věřitelů
 - nástroje nebo podřízené půjčky nejsou zajištěny bankou, dceřinými podniky, mateřskou finanční holdingovou společností nebo jejími dceřinými podniky, podnikem s úzkým propojením
 - mají dobu splatnosti min. 5 let
 - mohou být vypovězeny či předčasně splaceny nejdříve 5 let po jejich vydání a po splnění podmínek
 - v posledních pěti letech se zahrnují v klesající výši
 - a další...

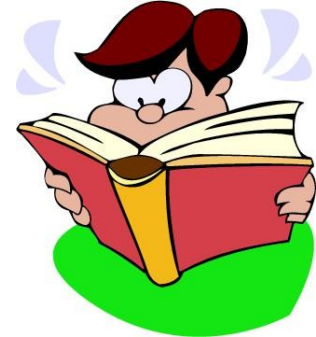

Kapitálové rezervy

- bezpečnostní kapitálová rezerva (2,5 % CORE = celkového objemu rizikové expozice)
- proticyklická kapitálová rezerva (0 – 2,5 % CORE)
- kapitálová rezerva pro krytí systémového rizika (až 1 % CORE)
- kapitálová rezerva pro G-SVI (1 – 3,5 % CORE)
- kapitálová rezerva pro J-SVI (až 2 % CORE)

Úkol: povinně prostudovat:

- vybrané části Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky:
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:02013R0575-20201228&qid=1614419000448&from=EN>
 - stačí články 25, 26, 28, 36–40, 42–47, 50–52, 56, 61–67, 71–72, 92

Příklad

- Základní kapitál banky činí 5 mld., nerozdělený zisk 6 mld., zůstatek v rezervních fondech 1 mld., podřízený dluh 3 mld., významné kapitálové investice vztahující se k tier 1 6 mld., celkový objem rizikově vážené expozice je 85 mld. Vypočítejte kapitálovou přiměřenost banky (kapitálový poměr tier 1 a celkový kapitálový poměr), výsledek komentujte.

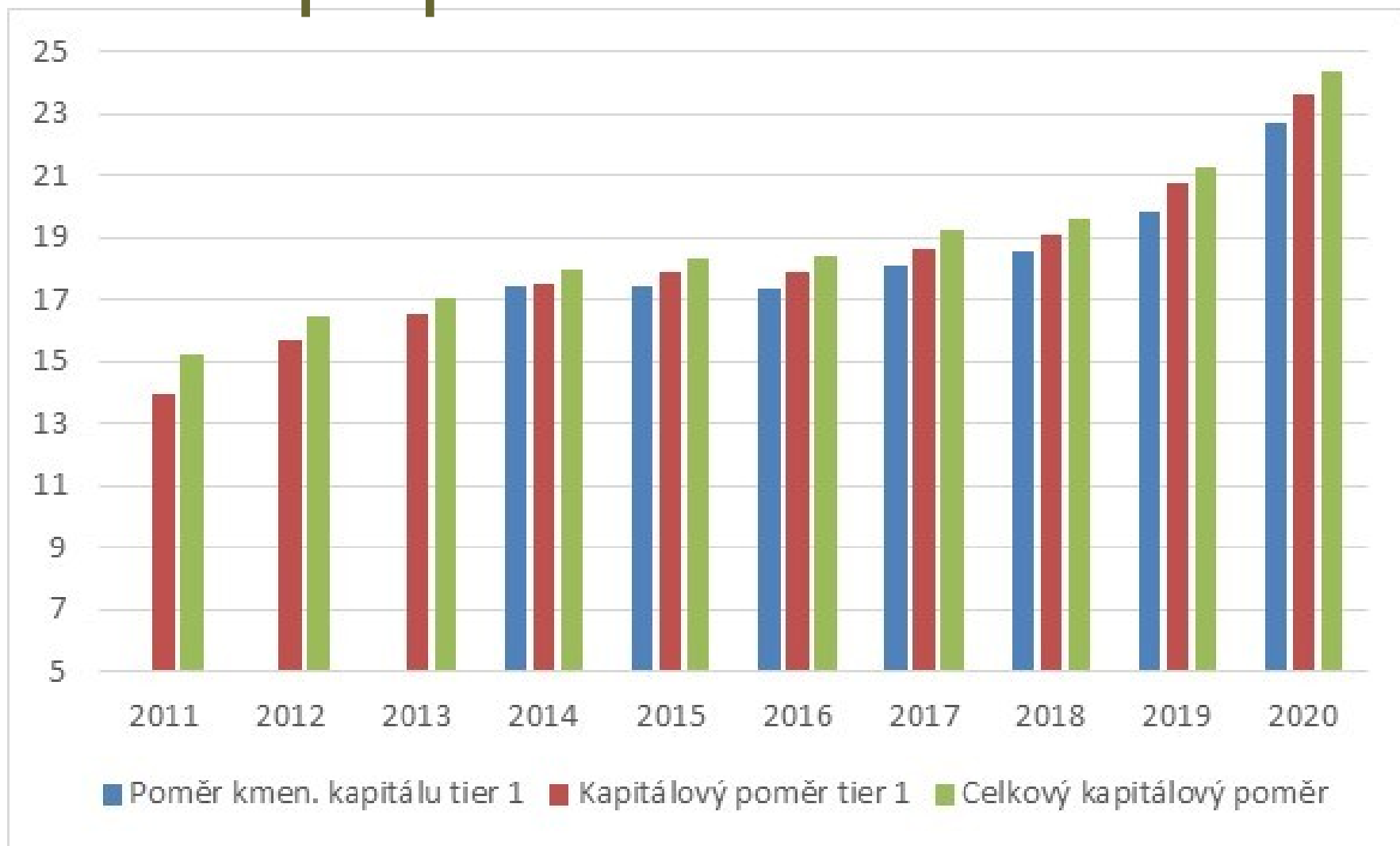

Příklad

- Základní kapitál banky činí 8 mld., nerozdělený zisk 2,5 mld., emisní ážio k základnímu kapitálu 0,5 mld., goodwill 1 mld., podřízený dluh 2 mld., významné kapitálové investice vztahující se k tier 1 1,5 mld., celkový objem rizikově vážené expozice je 55 mld. Vypočítejte kapitálovou přiměřenost banky (kapitálový poměr tier 1 a celkový kapitálový poměr), výsledek komentujte.

Kap. přiměřenost v ČR

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=55235&p_strid=B AH&p_lang=CS

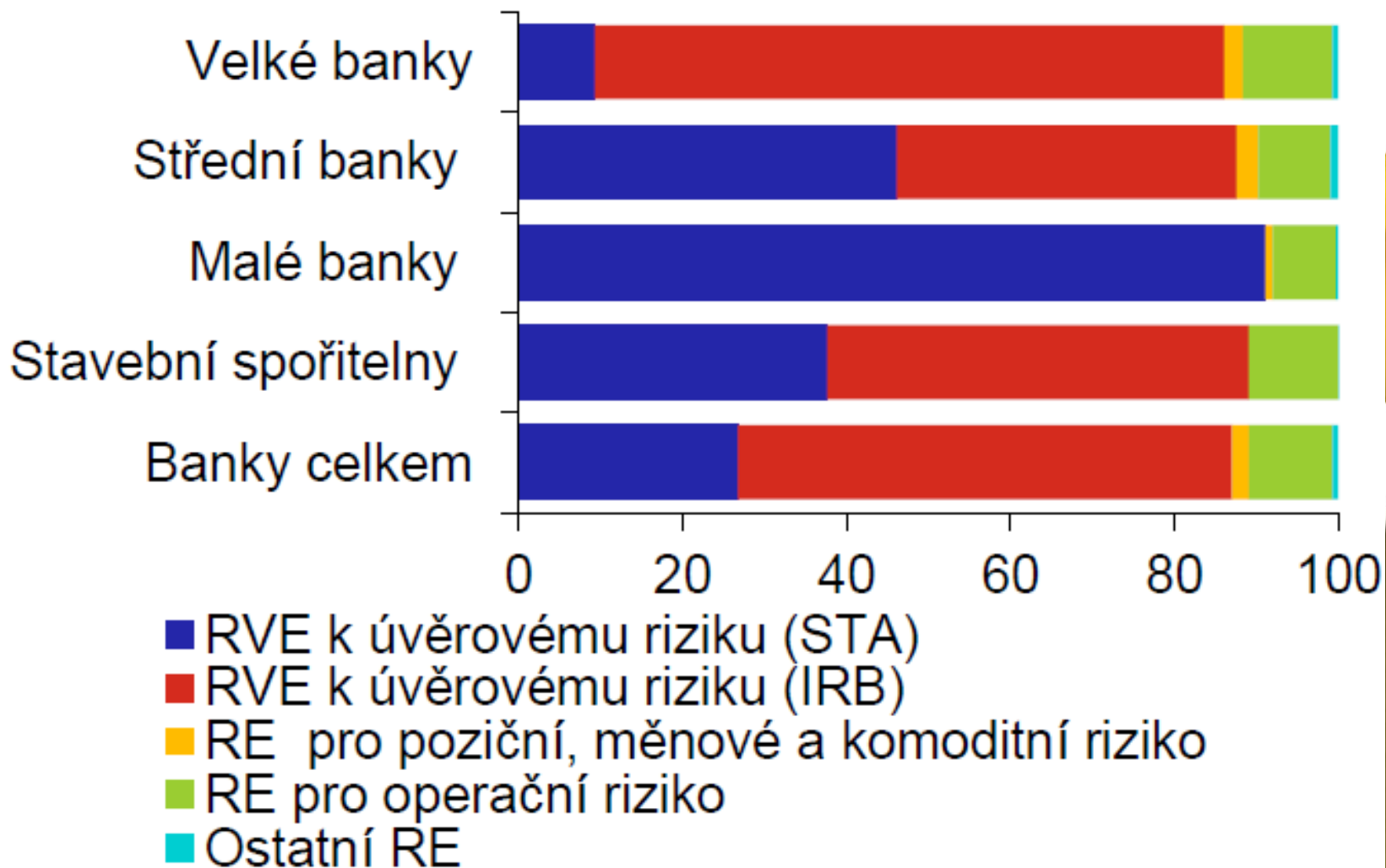
Kap. přiměřenost v ČR

	2017	2018	2019
Regulatomní kapitál celkem (v mld. Kč)	471,8	493,5	539,9
v tom:			
Tier 1	457,7	480,2	527,2
Tier 2	14,0	13,3	12,7
Celkový kapitálový poměr (v %)	19,3	19,6	21,3
Kapitálový poměr Tier 1 (v %)	18,7	19,1	20,8
Pákový poměr (v %)	6,7	6,7	7,1

Zdroj: ČNB: Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2019, s. 39.

Graf B.12 Struktura rizikových expozic

(v %, stav k 31. 12. 2019)

Nedepozitní závazky

- použití:
 - dosažení krátkodobé rovnováhy v bilanci banky
 - zajištění požadované výše povinných minimálních rezerv
 - zajištění likvidity banky
- existují ale i dlouhodobé nedepozitní závazky

M Ě J T E S E H E Z K Y

